

Nr 971

av fru Åsbrink
angående förtal av avliden.

Till den ökande insikten om individens värde och rätt till integritet hör för stora grupper i vårt land känslan att detta gäller icke blott de levande utan också de döda. Att kränka en avlidens minne är enligt många mening ett verkligt nidingåd.

Härvid kan helt bortses från den legitima önskan att söka få fram så många beläggbara fakta som möjligt om såväl enskilda personer som allmänna sammanhang för att i vetenskapligt syfte kartlägga det förångna. Med all hänsyn tagen till fel och brister som vidlåder även de vetenskapliga metoderna måste dock den seriösa forskningen ha rätt att granska de bortgångna, deras liv, karaktär och insatser.

I detta sammanhang kan man också helt utesluta den konstnärliga friheten, den som medger en skapande konstnär att fritt dikta och skapa personligheter.

Det finns emellertid en tendens till övertramp och missbruk av denna frihet, så till vida som man tillskriver en död egenskaper och handlingar som icke blott saknar historiskt underlag utan t. o. m. direkt motbevisas av alla kända fakta. En bristande respekt för den dödes integritet i förening stundom med en lust att chockera eller rida på en tyvärr icke helt ovanlig hyeinstinkt har vid några uppmärksammande tillfällen aktualiserat frågan om skydd för en döds minne.

Det förtal av avliden som enligt nu gällande lag kan medföra ansvar kan endast påtalas av en begränsad grupp närstående eller av allmän åklagare, den sistnämnde endast "av särskilda skäl - - påkallat ur allmän synpunkt".

Enligt min uppfattning har kretsen av dem som äger rätt att väcka talan till försvar för en avlidens minne visat sig vara alltför begränsad. Även om den dödes allra närmaste icke längre är i livet, kan avlägsnare släktingar vara ytterst upprörda över kränkningen av den döde. Och hur ser man på en mycket ensam, ogift, barn- och syskonlös individ, äger icke han/hon rätt till skydd mot förtal efter döden? Varför skall icke en person som ställt sitt liv i någon organisations tjänst ha rätt att få skydd genom denna organisations försorg osv?

Eventuellt bör dock rätten att väcka åtal tidsbegränsas.

Människovärde och integritet tillkommer en person även efter döden, och med växande insikt härom bör också lagen ge uttryck för denna respekt.

Med stöd av det anförda hemställer jag
att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om komplette-
ring av bestämmelserna i Br 5:4—5 i enlighet med i motionen
angivet syfte.

Stockholm den 25 januari 1974.

EVA ÅSBRINK (s)